

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80.—. — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju post. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pogajanja se bodo nadaljevala.

»Pogajanja se bodo nadaljevala« — to frazo najdemo skoraj vsak dan v poročilih o pogajanjih med Nemci in Čehi, Poljaki in Rusini.

In tako se ta pogajanja resnično nadaljujejo že tedne in tedne, mesece in mesece, da, celo leta in leta sedaj na Dunaju, potem v Pragi in v Lvovu. Rezultatov pa nikjer nobenih, nasprotno, stvari postajajo vedno bolj zamotane, mesto sporazuma vedno večje sovraštvo, na Češkem je radi tega suspendirana deželna avtonomija in govori se tudi o predstoječi suspendaciji deželne avtonomije v Galiciji.

Ne mislimo se norčevati iz teh pogajanj, ker je cela stvar preveč resna in ako pogajanja ne uspejajo, dokazuje to samo eno: da so oni, ki bi morali odnehati pretrdi, oni, ki zahtevajo svoje pravice pa neizprosni. In ta neizprosnost nam imponira, ona nas vtiruje v prepričanju, da bodo Čehi kakor tudi Rusini prejalislej dosegli svoje pravice, ker dokler so oni neizprosni, dokler svojih pravic ne prosijo, temveč jih zahtevajo, ne bodo pomagale vladi — vsaj za dolgo časa ne — nobene upravne komisije, ona bo morala prisiliti z ene strani na Nemce in z druge strani na Poljake, da odnehajo.

V tem pa tiči nevarnost za nas. Ako bodo Nemci odnehali nasproti Čehom, je gotova stvar da dobijo na jugu, pri nas, tako odškodnino, da nam bodo kosti pokale, kakor se je to do sedaj vedno godilo in se bo godilo tudi v bodoče — dokler bomo Slovenci taki kot smo.

Nevarnost namreč tiči v naši pasivnosti. Naša državnozborna delegacija je slabjša od vseh drugih delegacij, pa ne številno, pač pa po svojem nastopu. Italijani so od nas številno slabjši in vendar se vlada pogaja tudi z njimi, upošteva jih, za Slovence se pa nihče niti ne zmeni, ker naši klerikalni poslanci so najzanesljivejši »Stimmvieh« v državnem zboru, na njih se vlada vedno in v vsakem slučaju lahko zanese, oni samo doma, pred volilci, žugajo, da bodo očesali ministre na ulične svetiljke, kakor hitro pa pridejo na Dunaj, se grede hitro opravičiti: saj nismo resno mislili, ampak volilec smo morali natrositi malo peska v oči.

Malokateremu narodu v Avstriji se tako slabo godi kot nam, malokateri avstrijski narod je tako zaničevan in teptan in vendar: dokler Rusini, katerih parlamentarno zastopstvo ni velike večje od našega, z obstrukcijo onemogočajo redno parlamentarno delo in tako opozarjajo vlado na svoje potrebe in zahteve, dotlej se v slovenskih poslancih nič

ne sliši, oni molčijo, kakor bi na Koroškem ne vladale turške razmere, kakor bi Slovenci na Štajerskem ne bili povsod zapostavljeni, kakor bi se na Kranjskem ne razširjala germanizacija in kakor bi Slovenci na Primorskem živeli vse pravice.

Noben narod v Avstriji menda nima tako enotne delegacije kot Slovenci in vendar se v državnem zboru slišijo vsi avstrijski narodi, samo ne Slovenci, pogajanja se vršijo in se bodo nadaljevala v Pragi in v Lvovu, samo s Slovenci se nihče noče pogajati, ker naši klerikalni rešitelji za narod ničesar ne zahtevajo in ko bodo morali Nemci marsikaj koncedirati Čehom, bodo dobili dvojno ali pa tudi trojno odškodnino — na Slovenskem, ker takih-le knjig kot je »Aus dem Vilajet Kärnten« se ne bo nihče vstrašil, dokler klerikalni poslanci ne dajo zahtevam, izraženim v tej knjigi, potrebnega povdarka v parlamentu.

Na to bomo pa zastoj čakali, da bi klerikalni poslanci zaropotali v državnem zboru tako, kot znajo zaropotali Čehi, Rusini in tudi maloštevilni Italijani. Naš Susteršič zato nima volje, on se pripravlja na zasedanje delegacij, ko bo voljnemu in zunanjemu ministru tako kadil, da se bo to njima samima studilo. Ampak Susteršič bo moral glasovati za upanje Berchtoldu in njegovi očitno protislovenski politiki, on bo moral glasovati za vse one ogromne svote, ki jih zahteva volni minister od ljudstva. Tem faktorjem se Susteršič ne sme zameriti, on mora biti lakaj na Dunaju, ako hoče biti gospodar na Kranjskem.

In gospodar na Kranjskem — to hoče biti Susteršič na vsak način. On je vstvarjen za velikega absolutista in tirana, ker mu pa ni usojeno da to postane, hoče biti vsaj gospodar na Kranjskem, da more preganjati vsaj slovenske učitelje in gasilna društva in nagajati Ljubljani, ki ima toliko ponosa v sebi, da ne upogne tilnika pred njim in njegovimi trabanti.

Državnozborna delegacija, ki jo vodi ta in tak človek, ne more doseči za Slovence ničesar, čisto ničesar. Vsi avstrijski narodi, ki svojih pravic še nimajo, jih bodo prejalislej dobili vsaj deloma, Slovenci jih pa ne dobimo nikdar, ako bo to odvisno od dela naših klerikalcev, nasprotno, vedno bolj bomo zatirani in zaničevani. Pogajanja se bodo vršila in nadaljevala, morda se bodo kdaj tudi končala — ali v Pragi in Lvovu, inomestu in kdo ve kje še — samo ne na Slovenskem, dokler bodo slovenske koristi zastopali v zakonodajnih korporacijah vladini lakaj in narodni izdajalci, ki se zbirajo okoli največjega cinika, ki ga je rodila slovenska mati — okoli dr. Susteršiča.

Pismo iz Amerike.

»Grešniki«.

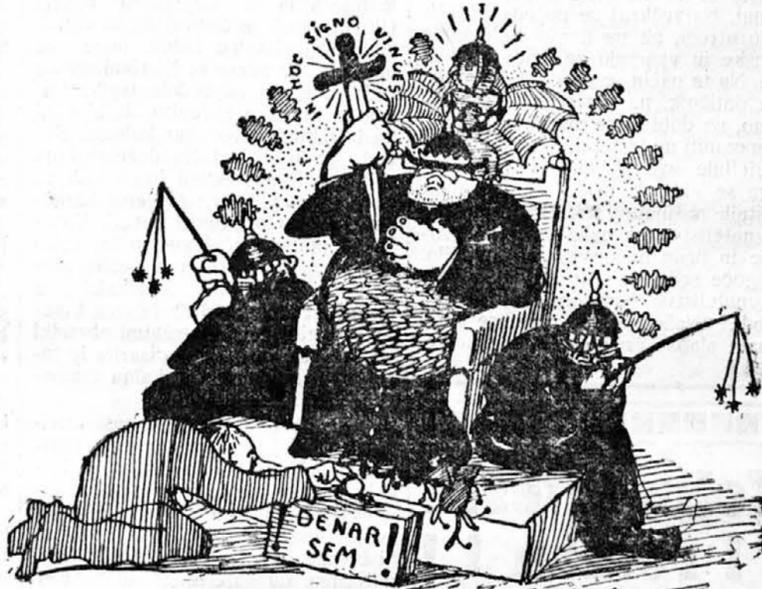
Pod zgoranjim naslovom smo dobili ameriški Slovenci novo izvirno igro in tako obogatili našo počasi se razvijajočo literaturo. Igra nam kaže kranjske politične grešnike, klerikalno deželnozbornsk. večine. Na Kranjskem v resnici klerikalna večina gospodari tako pošteno in veleumno, da človeku nehote izzove srd in jezo nad političnimi lumparijami Susteršičev in drugih veličin. Pa ni samo to, glavno je, ko vidimo zle posledice slabega in nasilnega gospodarstva klerikalnih brezsrčnežev, kojim ni sveta družinska zastopnost in edinost, ki vtikajo svoj strupen jezik v najskrivnejši kotiček družinskih razmer. Kdor se jim ne kloni, ta mora prijeti za potno palico in oditi z lastne grude — prej ne mirujejo, ali se pa prodati političnim kupčevalcem. Ker bi bila pa igra iz samih političnih dejanj presuhoparna, je ravno prav prišlo Kerkovo tragikomično ljubezensko razmerje, ki je prav interesantno porazdeljeno v igri in kaže kako delajo ljudski voditelji pot kranjskemu ljudstvu v nebesa — seveda sami sebi pot proti dunajskim nebesom.

Pa še nebroj drugih jednakih prizorov je vzeto v igro iz pristnega klerikalnega raja. S tem bo marsikomu odprlo oči, kaka zalega ima valeti in moč na Kranjskem. Druge bi jih že davno pognali iz političnega obzorja, seveda na Kranjskem je kaj drugega, tam še molijo zanje, da jih bog še nadalje ohrani pri polni mizi, — ljudstvo pa beži za skorjo kruha v Ameriko. Zato je potrebno povedati in pokazati te ljudske zapeljivce kot prave grešnike.

Mogoče bo vendar le nekoliko pomagalo, da se končno tudi na Kranjskem očisti smrdljivo politično ozračje. Ubodo delavstvo naj spozna svoje dobrotnike, ki jih je iz same dobrote in požrtvovalnega dela pognala v tujino, da si služi skromne skorje kruha. Enkrat mora priti do prevrata in tega seveda ni pričakovati prej, dokler ljudstvo do kosti ne spozna političnih svojih izkoriščevalcev.

V zadnjih par letih se je dramatika med ameriški Slovenci prav živahno razvila. V številnih naselbinah se igrajo slovenske igre in ljudstvo jih prav z veseljem poseča. Ali nekaj je, kar nas ovira, to je pomanjkanje primernih iger, z domačo vsebino in bolj majhnim osebjem. Po večini so se izvirne slovenske igre vse že po večkrat vprizorile. Novih pa ni dobili. Zato je edina pomoč, da si sami pomagamo. In tako smo sedaj dobili igro, katere smo že dalj časa želeli in s katero bomo mi ameriški Slovenci pozdravili volilno borbo med naprednimi strankami in nazadnjaško nasilno klerikalno nadvlado.

Klerikalna vlada na Kranjskem.

Davkoplachevalec in njegovi gospodarji...

Tako želimo da tudi na Kranjskem končno pride do boljšega življenja, do pravičnejše vlade, da bodo pošteni slovenski volilci zmagali in odločili, kdo bo v bodoče gospodaril, ne pa zaslepljeni farovski siromaki. V tem znamenju bomo vprizarjali igro v kateri bomo videli Kreke, Lampe, Gostinčarje, in drugo tako politično golazen, pri polni skledi, kako v potu svojega obraza uživa koristi svojih volilcev.

To nas ne moti pri delu. Z Bogom za ljudstvo. Ljudje bodo že potrpeli. Vsi imamo napake. Če župan o sklepu kake seje nekoliko napačno poroča, dela to iz najboljšega namena in v znamenju pravičnosti, kakor je zapisano v načelih S. L. S. Zato pravimo: Bog nas ohrani v blagor ljudstva še mnogo let. Gospod glavar se je na to ginjen zahvalil in se je odpeljal s svojo diplomom. Obč. odboru pa se je odvalil velik kamen od srca.

IZ VELKOVAŠKE OBČINE.

Klerikalni veljaki se vedno bahajo, kako da delajo dobro za kmeta in kako da skrbje za ljudsko izobrazbo. Kričijo ter se hvalijo, da pospešujejo in povzdigujejo šolstvo v deželi. — O ironija! — V občini Velka vas, je okrog 100 otrok že tri leta brez vsakršnega pouka. Ribčani, ko so videli potrebo so z lastnimi žulji in stroški postavili šolsko poslopje ter prosili že neštetokrat za učno moč in za poduk svojih otrok. Šola stoji že dve leti prazna — otroci pa brez poduka. — Skandalozno je, da se ravno deželni odbor upira zahtevam staršev teh otrok ter ovira ustanovitev šolskega pouka. Tako postopa oni naš deželni odbor, ki se vedno hvali, da dela na izobrazbo mladine. Ali ni to sramota za merodajne faktorje, da ne dajo otrokom tega, kar zahteva zakon. In ti gospodje, mesto, da bi ščitili in delali po zakonu, zakon previrajo. Deželni odbor vse drugo vidi, le tega ne, kar je njegova prokleta dolžnost — dati tem otrokom šolo in poduk. Šolsko poslopje, sezidano iz žuljev staršev stoji prazno, njihov otroci pa bodo analfabeti. Sramota

Slovenska zemlja.

IZ IGA.

V nedeljo je bil pri nas dr. Susteršič. Pripovedoval je razne stvari — samo tega ni povedal, kako je s tistim mostom, o katerem smo zadnjič v »Dnevnu« pisali. Toda za take »malenkosti« se taki velikani ne brigajo. On pravi: »zvestoba za zvestobo in na obč. odbor je to razumel tako, da ga je imenoval za častnega občana. Da bi se stvar bolj javno pokazala je po shodu obč. odbor izročil dr. Susteršiču častno diplomom. Pri tem je župan takole govoril: Velečeni gospod glavar: kakor je vam znano imamo mi na vesti neki most, ki je bil že enkrat plačan, pa ga morajo ljudje že drugič plačevati. Vi niste na pritožbe nič dali, ker veste, da smo vaši — zato tudi mi na pisanje listov o 60.000 K nič ne damo, ker vemo, da ste naši. Zvestoba za zvestobo. Tu imate diplomom, ki naj kaže, da delate Vi za nas, kakor delamo mi za Vas. Tisti nas je malenkost — tudi 60.000 K je malenkost.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

Pustil je bil Žaka v jarmu njegove fiksne ideje:

»Premoženje, ki je v mojih rokah, ni moje; nočem ga ohraniti.« In glej, ko se je vrnil domov, koga je našel pri grofici Klari? Žaka, ki ga je čakal z očmi, svetlimi od vročice in leskečočimi se od skrbi... »Ah, vendar že enkrat!... Ali ste jo videli?«

»Govoril sem z gospodom Rojanetom, da. Toda z njo? Ali veš, da je ni tu?«

»Kje pa je?« »Pomiri se, saj ti povem... V Šansneju je, pri svojem starem očetu.«

»Pri Gregorju Lemetru? ... Po kaj pa je šla k njemu? Upam, da se vsaj kmalu vrne!«

»Mislim, da.« Je odgovoril grof, obotavljaje se. Žak ni prezrl nobenega drtljaja na njegovem obrazu:

»Torej ne veste za gotovo? Gotovo vam je povedal gospod Florestan. Povejte, povejte! ... Vse mi je ljubše od te moreče skrbi...« »Vidiš Žak, zdi se, da je njen namen, ostati nekaj časa tam.«

»Nekaj časa... Koliko časa?« »Tega ne vem, prijatelj. Morda vse poletje.«

»In Florestana pusti samega tu?« Je vzkliknil Žak. »To ni mogoče!«

»Mislim« je dejal grof, ne da bi slutil posledice svojega odgovora, »mislim, da ji hoče slediti tudi on.«

»Kaj pa njegova služba? Ali jo hoče pustiti? Tudi on gre v Šansnejo! To priča, da hočeta ostati obadva tam. To ni samo kratka odsotnost, to je definitivni odhod. Nič več se ne mislita vrniti v Pariz... ne vrneta se več nikoli, nikoli!«

In v besni odločnosti je vstal, dasi so se mu tresle noge: »Dobro! Potem pojdem jaz na Rošegij!«

»Ali, ubogo dete,« je vzkliknila grofica obupana, »v svojem sedanjem stanju se ne moreš zapreti v zapuščeni grad... Ne, Žak, te brezumnosti ti ne pustim storiti!«

»Pojdem, pravim... hočem iti, moja volja, moja neomajna volja je, da grem! Ah, mama, mama!«

Zdajci pa je vzmahnil z rokami po zraku, presenečen od nenadne slabosti. Njegovi materi in Olivjeju je ostalo jedva časa, da sta mu primahnili fotelj, v katerega se je zgrudil nesrečni otrok brez vse moči.

»Ah,« je vzkliknil s presunljivim ihtenjem, »ne morem iti... ne morem!« Klara v svojem strahu je pokli-

cala Ivono ter ji povedala v par besedah, kaj se je zgodilo.

»Ubogi Žako!« je zamrmrala deklica z velikimi solzami v očeh.

In brez daljšega govorjenja je pomagala materi odvesti dragega bolnika v njegovo sobo.

Ko pa je šla Klara iskat krepilnega požirka ter pustila Ivono samo v sobi, kjer je ležal zdaj njih ljubi fant ves bled, ves mračan, brez volje in brez želje, ozdraveti... takrat je izrabila deklica trenotek ter stopila k bolnikovi postelji:

»Žako,« mu je dejala tiho, »poslušaj me hitro, dokler ni nikogar tu.«

Obrnil je proti njej svoj trudni pogled, v katerem pa je bilo vendar nekaj začudenja.

»Žako, zaupaj svoji sestri, ki te ima tako rada... in ki ljubi Gilberto tako od vsega srca. Saj pojdemo na Rošegij, vsi podjemo tja. Pst, mama prihaja! Ne reči ničesar, prepusti meni vso skrb.«

Krepčilo, ki ga je prinesla bolniku grofica Klara, ni bilo nič v primeri z oživljajočo tolažbo teh sestričnih besed.

In ko je Ivona odšla, ponovivša mu tiho, tiho, dočim se je sklonila k njemu, da ga poljubi: »Z Bogom, Žako! Bodi brez skrbi, jaz hočem skrbeti zate.« Takrat ji je stisnil roko z vso vročično silo, kolikor je še premoglo izmučeno telo, ter zamrmral:

»Hvala ti...«

Kam je bila neki namenjena Ivona?

Naravnost v drugo nadstropje Rošegijskega dvorca, kjer je potrkala v naslednjem na vrata, za katerimi je živela starka, ki jo je imenovala svojo babico, ob gorkem kamninu svoje puščavniško življenje.

»Kaj pa je?« je vprašala vdova in naglo dvignila glavo.

»Jaz sem, mamica.«

»Ah, ti si, dete moje. Česa želiš od mene?«

In Ivona, ki se še nikoli ni bila predrznila izpregovoriti markizi o teh strašnih rečeh, Ivona vsa blede od odločnosti, ki se ji je svetlikala v črnih očeh, je začela:

»Ah, če mi dovolite govoriti od srca...«

»Kaj neki, dete moje?« »Niso mi povedali vsega, mamica, toda ono, česar mi drugi niso zaupali, sem uganila sama. Saj težavno ni bilo! In nato...« Bila je tako ganjena, da se ji je začel tresiti glas.

»Govori, Ivonka moja, govori!« je dejala markiza in vzdihnila globoko.

»Torej mi dovolite! Ah, kako ste dobri, kako rada vas imam zato! Torej — na ustnicah mi je ime, ki vam ne more biti vse eno, niti vam ne more biti nesimpatično... govorila bi rada o Gilberti.«

Markiza je odgovorila samo z

novim vzdihom, ki je bil še globlji od prvega.

»Odsla je, mamica...«

Starka jo je pogledala z vprašujočim nepokojem v očeh.

»Da, odsla je, da se ne vrne nikoli več v Pariz. In baš ta novica je pahnila Žaka v novo krizo brezupja in malodušnosti... Ah, mamica, gotovo vam še niso povedali, kaj je rekel zdravnik...«

»Kaj pravi zdravnik?« je vprašala starka s potrtnim glasom.

»Da je brez moči zoper bolezen, ki je zgolj moralna, in da je ta moralna bolezen opasnejša od najhujše boleznii telesa...«

za Kranjsko! Mi stariši prizadeti otrok, zahtevamo, da merodajne oblasti pospešijo, da se reši šolsko vprašanje v naši občini nemudoma.

Starši šoloobveznih otrok.

PETELINJE.

Rad bi vam na kratko poročal krivice, katere se nam delajo od strani c. kr. poštnega ravnateljstva v Trstu. Vas Petelinje pri St. Petru šteje 66 hiš, St. Gradec 11, Nemška vas 10 in vsi mi nismo vredni enega poštnege nabiralnika ali enega pismonoše od strani ravnateljstva. Primorani smo ali sami hoditi v St. Peter na pošto oziroma na kolodvor. Oboje je oddaljeno 20, oziroma 35 minut. Največkrat se po pisma pošiljajo otroci, ali pa gredo radovedne ženske in vzamejo za celo vas pisma. Na ta način se pa pripeti, da pisma dotičnik, na katerega je naslovljeno, ne dobi in se pisma izgubljajo. Pripomniti mi je še, da ima sama vas Petelinje nad 40 ljudi v tujini; iz tega se vidi, da pride tudi veliko poštne pošiljatev itd. C. kr. poštno ravnateljstvo na naše ponovne prošnje in pritožbe doslej ni ugodilo. Mogoče sedaj vendar slavno poštno ravnateljstvo naši pravični prošnji ugodil. (Naše poštne razmere bodo kmalu slabše nego v Albaniji. Op. ured.)

Velik viteški roman !! Srce in meč je naslov novega podlistka, ki začne izhajati v „Dnevu“ !! te dni !!

Štajersko.

Škodljivci ljudstva so naši klerikalci, to je znano vsakemu treznomislječemu človeku. V St. Juriju se je nedavno temu vršilo napredno zborovanje, na katerem je stavil poslanec dr. Kukovec predlog: »Vsi slovenski deželni poslanci v štajerskem deželnem zboru se pozivajo, da glasujejo proti nameravanim olajšavam v zidarski in tesarski obrti, ki bi povspeševalo takozvano fušerstvo in oškodovale izučene obrtnike.« To je predlog, ki mu mora gotovo pritruditi vsakdo, ki le malo z možgani misli. Prvič se s tem pomaga obema obrtnima panogama do večjega delokroga in gotovo tudi večjega zaslužka, kar bi bilo zidarskim in tesarskim obrtnikom le v hasak in korist; zlasti še slovenskim. Drugič pa je s tem dano tudi kmetom, da so v svojih domovih vsaj varni pred vsako nesrečo. Kaj ni v koliko pa je kmet-delavec zmožen v takih strokah? Gotovo le zelo malo, največkrat pa sploh nič! In kaj bi ne? Kje se je pa učil teh strok? Pri svojem očetu in ta zopet pri očetu; vsi so samouki! Dobra poprava kadar je potrebna, pomaga za leta in leta;

Dragutin Rakovac — vnet ilirec.

(Poroča Anton Cvet.)

Slovensko - hrvatska zajednica kliče nas Slovence, da obrachamo svojo pozornost ob vsaki priliki na bratski narod hrvatski. Ničesar ne smemo prezreti, in naše upanje, da bodo storili i Hrvati tako, se ne bo izjalovilo.

Letos obhaja hrvatski literarni svet stoletnico rojstva Dragutina Rakovca, pesnika, pisatelja in narodnega boritelja. Tu je lepa prilika, da izrazimo Slovenci svoje simpatije napram Hrvatom. Z Rakovcem pa nas veže še nekaj drugega: bil je iskren prijatelj Stanka Vraza, Ljudevita Gaja, Kollarja in Safarika ter je z vsjo intenzivnostjo pospeševal ilirsko misel.

Dragutin Rakovac se je porodil dne 1. listopada 1813. v Biškupcu pri Varaždinu. Njegov oče Jurij je bil zelo naobražen, obvladal je popolnoma klasično latinščino, mati Marija Sučić pa je bila iz ugledne zagrebške rodovine. Ko je dovršil Dragutin domačo šolo, je še 1 leta -1821 na grebško gimnazijo, kjer je prebil tri

še je izvedena zanikarno, se prisili lahko onega, ki je popravljal, da na svoje troške to izravna. Je to potem za kmeta škodljivo? Nel V korist mu je! Za malenkosti pa se itak nikogar ne more siliti, dati delo v tuje roke! Če so klerikalci temu nasproti — so to v škodo kmetom! »Straža« pa se je navadila že tako na laž, da sama sebi verjame. Zato se je spravila na šuntjursko mlekarno, katere vodstvo je v naprednih rokah. Samo zato se njeni žegnani dopisnik laže o vsem mogočem. Kdor pozna delo mlekarne, ve, da mlekarna prav lepo napreduje in bo »Straža« to kmalu kaj veljalo... A ne samo za to se gre »Straži«, ker je mlekarna v naprednih rokah. Glavni vzrok je čisto drug in »Stražin« blagoslovljen lažnik pove že par stavkov pozneje: Klerikalcem se cede sline po naprednih trgih! Lažejo za to tako krčevito, da bi vjeli med tržkimi volilci par kalinov. Seveda bodo v bodočih deželnozbornskih volitvah hoteli imeti tudi tu prvo besedo, t. pr.: svojemu kandidatu hočejo pripraviti pot... Vpraša se potem pač končno le, kako se to vjema: po trgih je večina slovenskih obrtnikov, klerikalci pa hkratu ščujejo proti obrtnikom kmete, ko agitirajo med tržkimi obrtniki za se! Vsa »Stražina« pisarija je torej čisto navadna klerikalna lumparija! Proč š tako kunjol!

Na obrtnike so se naše klerikalci. Doslej se so slovenskim obrtnikom na vse mogoče načine dobrikali in jih vabili v svoje vrste. Slovenski obrtniki pa dobro poznajo svoje črne prijatelje in dobrotnike, ki bi pač radi jemali koristi, a škodili onim, od katerih jih imajo. Ker so obrtniki to spoznali, so doslej klerikalcem odločno pokazali hrbet in vrata. To pa klerikalce zelo jezi in zato hočejo sedaj obrtnike oškodovati. S svojimi nemškimi kompanjoni so si jo izmislili: pa izposlujemo kmetu pravico, da sme sam popravljaliti svoja poslopja — čeravno sam sebi v škodo. Obrtnikom bo to najbolj občutno. Par let, pa postane mehki, če se nam namera posreči... To sicer ne bo šlo, ker je večina deželnih poslancev proti tej nakani. Ampak volitve za deželni zbor so pred durmi — in za to strašilo klerikalci s temi grožnjami, češ: par tepcev bomo že vjeli! Slovenski razsodni tržani, na vas je, da daste klerikalnemu eventualnemu kandidatu takšno brco, kot ste jo dali pri zadnjih volitvah!

Maribor. (Skandal.) Danes se je pričel na mariborski vinorejski šoli petdnevni tečaj za živinorejce. Bilo je precejšnje število prosilcev, seveda po večini Slovencev. Kot avstrijsko specialiteto moramo navesti, da se je sprejelo prosilce Sentiljčane, ki so pruski podaniki, med tem ko se je odklonilo domačine Slovence. Dva odklonjena sta vse eno prišla, a sta zopet odšla, ker je tečaj izključno nemški. Zjutraj pa sta bila pri predavanju, a nemškega predavatelja nista razumela in sta odšla. Skandal vseh skandalov je, da dežela pri tečaju, ki je namenjen spekcijno za Spodnji Štajer, na tak način zapostavlja slovensčino, protežira nemškutarstvo in prusaštvo ter eo ipso preprečuje vsak praktični rezultat.

St. Ilj. (Poka.) V St. Ilju so mislili tamošnji renegati, da bodo s pomočjo »Südmarke« sebi ustvarili kar cel samostojen pašalik, pa so se ti naši obernemci enkrat prav pošteno urezali! Südmarkovci čimdalje bolj zdihujejo, da jim gre denar v nič, med naseljenci pruski pa tudi vladajo večni, neprestani razdvoji in odkriti prepiri. K vsemu pa še pride

razrede, nadaljnje tri pa v Varaždinu; filozofijo in pravo je študiral v Zagrebu. L. 1832 je izdal prvo samostojno delo: »Turobnica u smrti prijatelja i suučenika Josipa Kukuljevičiča, Saksinskoga in nato »Prijateljska tuga« — istemu pokojniku v spomin. V vseh pesmih izraža iskreno rodoljublje. — Ko je dovršil pravo, je služboval pri odvetniku Valečiču in kasneje pri Horvatu.

Otvoril bi bil lahko lastno odvetniško pisarno, a ni čutil za to v sebi poklica.

Lepi in polni upanja v bodočnost so bili tisti časi in duša vsemu je bil Ljudevit Gaj. Ko je le ta osnoval list »Danico«, je prinesla prva številka Rakovčev pesen »Zbudimo se i poslujmo«. In od tedaj je bil Rakovac med prvoboritelji za narodno zavest in napredek. Leta 1836. je bilo razpisano na zagrebški pravoslavni akademiji profesorsko mesto za kazensko pravo; Rakovac se je potegoval za to mesto, a ga ni dobil, marveč je bilo podeljeno Zagrebčanu Teodorju Paulerju, ki se je bil prelevil v madžarskega renegata in postal kasneje ogrski pravosodni minister. Toda to Rakovca ni zadelo preveč v živo, svojimi načelom je ostal zvest in se oklenil z največjo vnamo narodnega

okolnost, da rase nemorala med nemštvom kot kuga z rapidno hitrostjo. Da je pa mizerija celotna, je prišla pa sedaj še na vrsto nemščurška »Vorschusskassa«, ki je čisto pred kraham. Zanj zbira sedaj po vseh nemških premožnejših krogih — tisoče. Eni pravijo, da mislijo pri tem Hempl, Gordon, Fischereder & komp, na dobre profite, drugi pa pravijo — da na moč nekaj »smrdi« in da ne bo nič, posebno ne, ker vedo mnogi, da nosi dr. Wenigerholz svoje krajcarčke v mariborske banke, kar za »Vorschusskasso« gotovo ni ravno priporočljivo. Seveda, graški »Schuffenblatt« je raditaga v strašnem položaju togote, ki spominja tudi na nekak »delirium tremens« Sentiljskega njegovega dopisovalca.

Fala nad Mariborom. (Povodenj odnesla most.) Vsed deževja v prejšnjem tednu je Drava močno narasla. V petek opoldne je došla iz Fale v Maribor brzojavka, katera je naznanjala, da je povodenj odnesla provizorični most električne naprave. Tudi še mnogo drugega stavbnega lesa je povodenj odnesla. Proti 2. uri popoldne je prinesla voda ostanke razbitega mostu v Maribor. Takoj se je pričel lov na les. V čolnih so lovili ostanke razbitega mostu in rešili mnogo lesa. V soboto zjutraj je pa prinesla voda splav, na katerem ni bilo nobene osebe. Splav je zadel ob stari dravski most, kjer ga je popolnoma razbilo. Po velikem trudu so rešili precejšnji del razbitega splava.

Radgona. (Elektrika ubila kobja.) Dne 15. t. m. je pripeljal posestnik Engel s svojim konjem do mesta, na goriški cesti ob novi železniški progi, koder ravno sedaj dopolnjujejo žično pregrajo za električno razsvetlavo. Nesreča je hotela, da je prišel konj preblizu električnemu toku, ki ga je na mestu ubil. Konj je bil še zelo mlad in vreden 1200 K.

Radgona. (Dete zadržalo.) Dne 12. t. m. je pustila posestnica Mir svoje tri otroke v starosti štiri, treh in dveh let doma same, dočim je ona šla na njivo spravljati repo. Otroci so se najbrže igrali z vžigalicami in povzročili lahek ogenj. Ko se je izkadle, so našli otroke vse tri nezavestne. Štiriletni sin je že 13. t. m. umrl. dočim sta ostala dva v smrtni nevarnosti.

Gradec. (Železniška nesreča.) Dne 17. t. m. sta prekorčila strojevodja Unterrassner in nadsprevodnik Haar držav. železnice v trenutku prvi in drugi tir, ko je po drugem tiru pridrvel stroj poštnege vlaka Dunaj-Trst. Unterrassnerja so našli na lokomotivi nezavestnega. Prijelo ga je, vrglo, mu natrlo lobanjo, zmečkalo prste na desni nogi in mu prizadelo še več drugih ran. Kljub temu se je vlekel na stroj, tam pa se onesvestil. Nekaj pozneje, precej daleč od Unterrassnerja, so našli Haarja. Temu je bila zlomljena in zmečkana desna noga, desna roka, leva sklepna kost zlomljena, nalomljeno koleno in člen leve noge, vrh tega ima zlomljenih več reber. Unterrassnerju so že 17. odrezali zmečkane prste na desni nogi, Haarju pa celo desno roko. Ker se ju je lotil tudi živčni krč, imajo malo upanja, da bi preživela. — Nezgodo pripisujejo okolnosti, da se je stroj postnega vlaka Dunaj-Trst št. 35 premikal na drugem tiru, kot običajno, trhu tega pa je vladal na progi pred postajo močan dim, koji je ponesrečencema zapiral vid.

O zverjadi. V zadnjem času so poročila o zverjadi nekoliko utihnila. Vzrok temu je, da se je zverjad umaknila višje v gore, koder mori divjačina. Kot sled je navadno najti

dela. Misel na kako javno službo je docela opustil, posvetil pa je roke in glavo žurnalistiki. Šest let je urejeval »Ilirsko Narodno Novine« in »Danico«. Ko se je osnoval leta 1841. hrvatsko - slavonsko gospodarsko društvo, mu je bil imenovan Rakovac prvim tajnikom in kot tak je izdal tri zvezke »Predavanj za seljaka.« Od leta 1842.—1850. je urejeval »List mjesečni hrvatsko - slav. gospodarskog društva«, od leta 1850. do svoje smrti pa »Gospodarske Novine« (tednik). Z Vrazom in Vukotiničem je osnoval leta 1842. znano »Kolo«, kmalu nato je izšel njegov »Mali katekizem za velike ljudi« in »Pesmarica«, v kateri je zbral vse znamenite domoljubne pesmi.

Rakovac pa je čutil tudi živo potrebo po narodnem muzeju. Ustanovil je knjižnico, začel zbirati rudnine, starine in druge umetnine ter je dosegel s podporami zavednih rodoljubov lepe uspehe. Njegov muzej je našel prostora v »Narodnem domu« (zdaj kraljevi stol sedmorice); tam je bila nastanjena tudi »Citaoonica ilirska«, »Matica« in »Gospodarsko društvo« ter je bil ta dom pravo ognjišče naših starih ilircev. — Umril je Rakovac dne 22. listopada 1854. ter bil pokopan pri sv. Petru v Vlaški

Ulic, kjer mu je že počival oče. Poleg njegovih obilnih prijateljev in čestilcev sta žalovali za njim tudi žena Evgenija in hči Marija. Dne 26. rožnika 1897. so prenesli njegove telesne ostanke v »Ilirsko arkado« na Mirogoju.

Rakovac ni bil le Hrvat, marveč Slovan s telesom in srcem — »što je slavyki, jeste i hrvatski« je bila njegova maksima. Slovcem je bil iskreni prijatelj in to prijateljstvo je našlo izraz s Stankom Vrazom. Bila sta takorekoč ena duša v dveh telesih, oba sta mislila enako, oba sta težila po slovensko - hrvatski združitvi. Vraza je pridobil, da je pesnil za »Danico«, sam pa je zapel globoko dramatsko vizijo »Duh«, iz katere se zrcalijo zgolj patriotske misli in težnje in ki se nanašajo tudi na Slovence. Bil je ilirec ves in vedno do svoje smrti; kakor hrvatski bil je tudi naš. — Te skromne vrste naj sprejmejo Hrvati za drago in naj veljajo v spomin pogumnemu in neutrudljivemu borcu za narodno kulturo in napredek ter vnetemu staremu ilircu.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Enkrat je pa žena Možetova Johanca pregnala, ker se je prepričala, da je Johanca in ž njo obenem patri, goljufica. Kar ob 4. uri zjutraj je morala z doma in Možetova je kričala potem v pekariji, da je Johanca kapucinska K... (aha), češ, da je nemogoče, da bi poštena punca pustila, da bi jo kapucini s svetim (!) oljem po trebuhu mazali. (Kaj pa je to bilo, da so jo masirali po trebuhu, ali je imela mar tam bolečine, in kakšne!? Ali so kapucini te bolečine povzročili? Najbrže, ker so jo oni mazali in kaj je bila posledica tega? Ali mar krvavljenje!)

Može je tudi vsaki petek nosil iz klavnice velike lonce krvi in pravil, da jih potrebuje za klobase.

Torej je Johancina švindlarija povsod bila enaka. Novo je le to, da jo je pater Peregrin mazal z oljem po trebuhu.

Morda so jo pa kranjski klerikalci tudi?

Dnevni pregled.

Še enkrat Rosegger. Prof. Jensen, član češke akademije, je pričel v »Narodnih Listih« uvodni članek, v katerem pojasnjuje svoje stališče v švedski akademiji in svoj upliv glede razdeljevanja Nobelovih nagrad. S tem hoče posebno odgovoriti na nemške napade. Prof. Jensen pravi, da dobro pozna razmere v Avstriji, posebno pa ga zanimajo Jugoslavi, zato je bil zadnje čase na jugu. Pri razdeljevanju Nobelovih nagrad ne igra politika nobene vloge — saj je dobil nagrado Björnson, ki je bil hud politik. Toda dobil je nagrado za svojo umetnost. Tudi to je brez pomena: ali je pisatelj bogat ali ubog — glavna stvar je — koliko pomeni v literaturi. Iz slovenskih pisateljev je doslej dobil nagrado samo Sienkiewicz. Leta 1911. je bil predlagan Vrchlicky — toda ni dobil nagrade, ker ga je predlagala samo »Češka akademija«. Letos bi jo gotovo dobil. Vrchlicky je napisal nad 100 knjig in je bil gotovo večji od Rosegerja. Nemcem se torej ni treba pritoževati. Odločevala je Rosegerjeva umetnost in njegova dela. Protest »Češke akademije« je le komisijski za razdeljevanje nagrad odpril oči. Dva češka kritika prof. Janko in Arne Novak sta podala o Rosegerju objektivno kritiko. Člani vendar ne morejo poznati vseh del. Ako hočejo Slovani, da se bodo slovenski prijatelji pri Nobelovi nagradi bolj vpoštevali, morajo skrbeti za to, da pridejo njih dela na svetovni književni trg. »Jaz sam ne morem vsega prevažati«, pravi Jensen. — S tem so Nemci dobili najboljši odgovor. Nemci so hoteli zaradi Rosegerja napraviti svetovni škandal — pa se jim ni posrečilo. Slovani pa so dobili svojo lekcijo: ako hočemo kaj veljati, se ne smemo skrivati za domači plot — ampak je treba pokazati svetu — velika dela slov. pisateljev.

Avstrijski davkoplačevalci bodo morali štet! nove milijone in milijone. Še enih niso izplačali, nalagajo se jim že drugi. Skupen proračun za prvo polovico leta 1914 izkazuje redne potrebščine 290,054.856 kron. Ker znaša pokritje 5,441.264 kron in prebitek carine 97,251.714 kron, morata Avstrija in Ogrska pokriti 194,038 tisoč 878 kron. Od te vsote odpade na našo državno polovico 123,408.726 kron. Vojna uprava je z ozirom na balkansko vojsko in glede na resen politični položaj, kakor v svojem poročilu izjavja, morala delno povisati mirovno stanje in v razne vojne namene več izdati. Vojno ministrstvo za te stvari 316,678.000 kron, od katerih odpade na Avstrijo 201,400.000 kron, na Ogrsko pa ostanek. Za vojno mornarico se je izdalo leta 1912, 8,616.000 kron, za leto 1913. pa 31,824.640 kron.

»Svobodna Misel.« Kljub temu, da je razpuščena češka »Svobodna Misel« bo slovenska »Svobodna Misel« še vedno izhajala, ker slovenska sekcija »Svobodne Misli« ni razpuščena. Toliko, da ne bodo klerikalci preveč vriskali.

Praška policija je hotela konfiscirati tudi mrliče. Marsikaj lahko napravi avstrijska policija — toda mrličev dosega še ni konfiskovala. In glej: predvčerajšnjem je policija pri razpustu »Svobodne Misli« hotela konfiscirati poleg denarja tudi mrliče. Niti pepel mrtvih ni imel miru. V prostorih društva »Krematorija«, ki ga je vladal tudi razpuščila, so se nahajale žare s pepelom umrlih članov »Krematorija«. In glej: policija je hotela te zavzeti. Šele na intervencijo dr. Bartoška, se je pustilo mrtve na miru.

Boj za Sredozemsko morje. Od dne do dne postaja gotovejša, da bo Anglija okrepila svoje brodogradne Sredozemskem morju. In sicer se pomnoži brodograd, ki ima svojo oporo na Malti za 4 vojne ladje, četrto brodograd se pa pomnoži za več stari-

ših dreadnoughtov. Najbrže je vse to naperjeno proti nemškim ladjam, ki se sedaj nahajajo v Sredozemskih vodah in iz katerih se počejo umakniti, temveč se nameravajo za stalno ugnjezditi v levantskih vodah.

»Zvesti Janes« — slaven ornitolog. Na občen zboru zveze čukov je govoril tudi »zvesti Janes«. Reveža menda že popolnoma zapuščala vsa razsodnost. Takega skrupalca že dolgo nismo slišali. »Zvesti Janes« bi bil rad povedal kako evangelijsko »prigligo«, pa mu ni »ratalo«. Pravil je, kako je letos v gorah na Gorenjskem, ko se je skrivaj pred Kamilo, gledal orle in primerjal njih let one mu vrnan in lešnikarjev. Znano je sicer, da je zvesti Janes precej hudo mušen in da se zna včasih krvavo norčevati iz svojih prijateljev, da bo pa tako potegnil svoje ljube čuke in jih primerjal vranam in lešnikarjem, pa nismo mislili. Pravil je, kako vrnjena nerodno in hreščede leta, da najraje poseda po drevu in čaka, kdaj bo odšel kmetič iz njive, da se zakadi v koruzo. Zvesti Janes je hotel napraviti »klasičen« dovtip, pa je napravil le, kakor bi se Francoz izrazil »un esprit d'escalier.« Vse ga zapuščala Janeza zvestega, kakor je on zapustil Kamilo, vse, spomin, razum, dovtipnost, vse vse! Če bi ga spomin tako ne zapuščal, bi bil našel lahko še več lepih primerov za svoje čuke. Primerjal bi jih bil lahko kukavici, ki se je izlegla v tujem gnezdu, ali pa sraki, ki je nakradla pavlega perja in se z njim našopirila, ali pa »pilpogačici«, ki je pol miši in pol ptiča, ali pa smrdokavri itd. Vso to ptičjo zalego bi bil lahko primerjal svojim čukom, saj zvesti Janes kot slaven ornitolog, ki bi se bil 28. gr. na kmalu pobliže seznanil tudi s štorčjo, dobro pozna vse vrste ptičjega rodu. Na tistem zborovanju je govoril tudi dr. Pogačnik, ki v svoji orlovski in akademski izobrazbi ni baš preveč štedil s preizbranimi izrazi, ko je branil fantovsko čast zvestega Janeza. Pa to bi mu končno že odpustili, saj morajo biti dejanju, o katerem se govori, primerni tudi izrazi. Povedal je tudi, da imajo fantje zvestega Janeza v svojih srcih gorčična zrna. No, to bo »ženošča«, kadar bodo tista vzkliela in obrodila. Potem pač ni čuda, če imate tako razborite in korajžne fante, ker jim dajete takih razdražljivih reči. Morebiti je pa zvesti Janes imel 28. gr. preveč gorčičnih zrn... T.

S čim se omadežuje slovenski jezik. Klerikalni rudar Kristan je govoril v Idriji tako-le: »Ako naši nasprotniki ne vedo o gospodarstvu kranjske dežele nič drugega naši stranki očitati, kakor le Theimerico in Johanco, je znamenje, da je kaj vestno vršila svojo dolžnost, ker taki zagrizeni sovražniki ne morejo ničesar najti. Kaj je dr. Krek s kom govoril, to na našo politiko nič ne vpliva, pač pa vemo, da je gospod veliko delal in pisal za delavstvo, ki mu mora biti vedno hvaležno. Shod naj izreče javno svoje ogorčenje in stud, da se »Narod« in »Dan« poslužujeta tako podlega orožja, ker se slovenski jezik na tak ostuden način omadežuje. Shod je temu predlogu soglasno pritril.« Ali ste slišali: S Theimerico in Johanco je S. L. S. vestno vršila svojo dolžnost. Vse to baje politiko nič ne brigal Klerikalce Kristan menda še ne ve, da pripada stranki, ki ima načela in ki ta načela tudi vedno naglašala in v imenu teh načel zahteva od vseh vernih kristjanov, da volijo kandidate S. L. S. — Kako pa se Theimerica, Johanca in drugo strinja s katoliško vero in z načeli S. L. S.? Klerikalce Kristan je omadeževal sam svoj katoliški jezik, ker je to zagovarjal! Jezik se omadežuje, če se zlorabi za slabe stvari, ne pa če se razkriva resnica. Naj le klerikalce Kristan in drugi ne bodo v skrbeh, za lepi slovenski jezik! Slovenski narod bo že poskrbel, da ga očisti — od klerikalcev!

Poslanec Jarc pride pred sodišče. Klerikalci mislijo, da je njihov jezik nedotakljiv — to pot enkrat so se pa opekli. Pirc — časnikar — je tožil Jarca zaradi razžaljenja časti in imunitetni odsek je Jarca izročil sodišču. Sedaj mora priti še Gostinčar, pa bo!

Johanca in klerikalni agitatorji. Vsak dan je bolj jasno, da so klerikalci pripravljali Johanco za čudežno krvavljenje, zato, da bi potem lahko agitirali med priprostimi ljudmi o svetosti kranjske dežele, odkar v nji gospodarijo klerikalci. Saj že sedaj kakšnemu klerikalnemu agitatorju izpodletiti in začne govoriti o Johanci. Da, da, gospodje kutarji: Johanca je goljufala ljudi s telečjo krvjo v hiši župnika, ob prisotnosti duhovnikov in samega škofa. Za vse švindlarje je odgovorna duhovščina, ker ona je navajala Johanco k goljufanju in ona duhovščina je vlekla iz tega dobiček. Če bi Johanca ne bila vsega denarja izdajala duhovnikom, bi morala imeti danes že ogromen kapital. Ker pa nima nič, je jasno, da

je dalo vse za svete namene in v to svrhu je uganjala goljufijo.

Izza zastora ruskega dvora. Pod tem zastavom je izšla v Angliji knjiga grofa Pavla Vasilija: »Behind the veil at the Russian Court.« V njej črta z megljenimi barvami življenje ruskega dvora in višjega ruskega življenja odličnih krogov. Grof Vasilij, ki je umrl pred nekaterimi meseci, je pisal anonimno že pred tridesetimi leti v »Nouvelle Revue« članke o evropski družbi, v katerih je bilo mnogo obsodbe, ki je bila zaslužena. To obravnava tudi v sedaj izišli publikaciji. Pozna se, da je delo napisal človek, ki so mu bile znane vse skrivnosti ruskega despotizma in rusko-aristokratskega Peterburga. Ta višja družba je polna tučev, bogatih in surovih ljudi. Kopljejo se v razkošji in udajajo frivolnosti in drugačnim zabavam. Dokler se tako veselijo in uživajo, ne vprašajo drug drugega, kdo so in odkod so prišli. — Dalje navaja karakteristične črte nekaterih bolj znanih imen. Nekateri izmed njih: Grof Benckendorf (poslanik v Londonu). Ne smatrat ga za ženinem, toda zna rabiti takt, on je »grand seigneur« in v svojem elementu edino v Londonu. G. Izvolsky (poslanik v Parizu). — Eden onih ljudi, ki izziva že njihova navzočnost samoposebi signal za prepire in komplikacije. G. Sazonov (minister zunanjih del). — Pod njegovo vlado lahko Evropa mirno spi, ne da bi se bala komplikacij zaradi ruskega kabineta... On ne ravna z grobostjo in železno roko, temveč vrlo mehkim baržunom in z rokavicami, pa je čisto v strahu svojim poduradnikom... Ima pasivno svežost, s katero so obdarjeni plahi ljudje. G. Kokovcev (ministerski predsednik). — Eden izmed onih, ki se zdi, da venomer brska okrog sebe in išče etiketo za začetnike... Pravi predstavitelj meščanskega razreda, pa nosi na sebi pečat malomeščanstva... V Rusiji, kjer primanjkuje državnikov, izpolnjuje on mesto enega. Pok. Stolypin: avtoritativen, sebičen, nemilosrčen... — Gen. Trepov: Lahko bi bil izboren pes - čuvaj. — Grof Witte: Njegovo vsiljevanje za časa rusko-japonske vojne bi Angleži nazvali: bluff. Kadar pa je prišel čas odgovornosti, se je delal, da je nepopustljiv in zvrčal krivdo na druge. — Zanimiv je odsek o umoru carja Aleksandra II. in o neizdanem manifestu ustav. Znano je, da je odgovoril atentator Rysakov na cesarjevo vprašanje, če je ranjen: Nisem, hvala Bogu, a nato, nadaljeval: »Vaš hvala Bogu je daleko preuran« in v tem trenutku se je razpočila druga bomba. Poedinosti o nameravanem manifestu carja Aleksandra II. so manj znane. Aleksander II. se je odločil, da da Rusiji ustavo. Grofu Malahovu je zapovedal, naj sestavi manifest. Ta je storil to v navzočnosti carjeve morganatske žene, princese Jurjewske. Ko je car umrl, je jokala princesa Jurjewska ob krsti. Gospodična Šebeki pa se priplazi k njej, rekoč: Kje pa je manifest? Ste ga - li vzeli? Zdal, ko je že podpisal, bi nam lahko koristil! — Princesa vstane in se napoti v pisarno. Z drhtečo roko hoče odpreti sobo — v tem trenutku se prikaže na vratih carjev najstarejši brat, veliki knez Vladimir. Potihoma pride do nje, obrne ključ in jo poprosi, naj zapusti sobo. Isto noč je nastopil prestol Aleksander III. in bilo je treba prenoviti manifest. Veliki knez Vladimir ga pa prevrne s trona, mu ga vzame iz rok in ga prečita, na to ga raztrga na tisoč kosov rekoč: Veličanstvo, zdaj me lahko kaznujete, tembolj, ker ste zasedli prestol Rusije z nevezanimi rokami! — Sploh piše grof Vasilij o Aleksandru s čuvstvom in je najti v knjigi premnogo zanimivega gradiva.

Trgovski list. Ko se je »Trgovsko izobraževalno društvo« v Trstu odločilo, da začne izdajati trgovski tednik, ki bo imel nalogo, da zastopa interese slovenske trgovine in obrti, je to izzvalo splošno odobravanje v prizadetih krogih. Kakor dokazuje dosedaj izišli pet števil, se uredništvo lista tudi resno prizadeva, da bi čim uspešneje uvršilo postavljeno si nalogo. Slovenska javnost se je tudi izrekla dosedaj le pohvalno o »Trgovskem listu«. Toda kakor doznajemo, list v prizadetih krogih nikakor ni dobil one podpore, kakor bi bilo to želeli v interesu stvari. Ker bi bilo zelo obžalovati, ako bi moralo »Trgovsko izobraževalno društvo« v Trstu« prenehati z izdajanjem lista, toplo priporočamo našim trgovcem in obrtnikom, da se naroče na list. »Trgovski list« stane 12 K na leto. Uprava in uredništvo se nahajata v Trstu ul. S. Francesco d'Assisi št. 2.

»Slovenija«. V društvenih prostorih se vršita ta teden ti-le predavanja: v sredo dne 19. t. m. dr. Brezgar: o trgovini in industriji na Slovenskem. V soboto, dne 22. t. m., dr. Prijatelj: Osemdeseta leta v kulturni in politični zgodovini Sloven-

cev (nadaljevanje), postanek političnih strank.) Začetek ob 8. uri zvečer.

Gornjeograjsko učil. društvo ima svoje glavno zborovanje dne 7. dec. t. l. točno ob 10. uri v Šoli v Gornjem gradu. Vspored bo objavljen v stanovskem listu. Ker bode mnogo zanimivega na dnevnem redu, vabi vse društvenike k temu zborovanju najljubljenejše odbor.

Nesreča. Posestnik Jože Maček iz Strahomerja je padel te dni, ko je šel zgodaj zjutraj na delo in je bila še tema v neki jarek ter se je znatno poškodoval na levi roki.

Samomor. 52letni posestnik Vid Peškur iz Mirne, občina Trebelno, je izvršil dne 15. t. m. ponoči samomor s tem, da se je v svoji spalnici obesil. Peškur zapuščal ženo in šest otrok.

Tatinski dinar. Andrej Trček, 15leten fant iz Vrha pri Zireh je bil v zadnjem času uslužben kot dinar pri posestniku Antonu Mihevcu iz Čevce pri Logatcu. Dne 11. t. m. je zapustil brez vzroka delo, prej pa je še ukradel svojemu gospodarju kolo, na katerem se je nato peljal v Log pri Rovtjah, kjer je več ljudem ponudil kolo na prodaj. Okradeni gospodar pa jo je mahnil za tatinskimi fantinom. Ko je zagledal v Logu dolgooprstnež svojega gospodarja, je pustil kolo, kjer je bilo in se je zapodil v beg. Živ krst ne ve, kje se fantin sedaj nahaja.

Ponesrečen iz koles. Delavec France Fatur je pred nekaj dnevi odpeljal opekarškemu mojstru Ivanu Boccio iz Postojne kolo, ki ga je Boccio pustil pred neko gostilno. Fatur je sedel na kolo in se je odpeljal čez Planino proti Rakeku. Kazen za greh pa je bila že tu. Med potjo se je namreč Fatur preuknil s kolesa v cestni jarek in se tako poškodoval, da se ni mogel peljati naprej. Pustil je prehentano kolo v neki gostilni v Uncu in jo je ubral kar peš nazaj v Postojno.

Prepoden vlomilec. Preteklo nedeljo popoldne se je splazil v odsotnosti domačih ljudi neznan falot v zaklenjeno hišo posestnice Marije Mehle iz Perovega pri Grosupljem. Vse, posebno pa razbito okno, skozi katero se je mož splazil, kaže, da ni imel bogve kako poštenega namena. Ker pa se je vlomilec precej časa v hiši obiral, je stopila v sobo lastnica hiše in se je prestrašila, ko je zagledala v svojem stanovanju tujeja človeka. Tuji človek pa se je tudi prestrašil in je v par minutah izginil iz sobe kakor kavra. Ukradel ni hvala bogu, ničesar.

Avtomobil jo je povozil. Posestnica Neža Ljubi iz Ločne je dne 23. oktobra t. l. spravljala v svojem gozdu nad takozvano »Kačjo ridjo« drva. Proti mraku je vozil vozniš poln voz drv proti Novemu mestu, Neža Ljubi je sedela na drvih. Ko pripeljejo drva do Windischerjeve hiše pri kolodvoru, jima pridrvi nasproti avtomobil. Konji so se začeli takoj plašiti. Sofer je videl to, vendar pa ni ustavil avtomobila, marveč je zapeljal v divjem diru mimo. Konji so sunili voz s tako silo nazaj, da se je prebrnil. Voznik se ni skoro nič poškodoval. Neža Ljubi pa je padla z voza tako nesrečno, da si je zlomila eno roko in eno nogo ter je zadobila povrhu tega še notranje poškodbe.

V glavo ga ustrelili. Včeraj je hodil po ljubljanskem polju pri Ježici 15 let stari sin tesarskega pomočnika Ivan Berce iz Stožic. Gozdar Lovrence Kos je dečka zapazil in je mislil, da nastavlja zanjke začcem, kar pa ni bilo res. Kos je zaklical dečku, naj počaka, deček se je pa moža zbal in zbežal. Kos je za dečkom streljal in ga s šibrami zadel v glavo. Dečka so prepeljali v deželno bolnico.

Ogenj. Ogenj je v noči od 17. na 18. t. m. izbruhnil v hiši Franca Marolta, posestnika in klavca na Polju pri Bledu. Vzrok požara ni znan. Zgorela je vsa nova hiša z vsemi pritliklinami. Ogenj se je baje začel v skednju. Posestnik je bil za vse zavarovan.

Slovenka v Ameriki umrla. Dne 29. oktobra je umrla v Newarku, N. J., 68letna Marija Košir, doma iz vasi Ohanica pri Borovnici na Kranjskem. V Ameriki je bivala približno sedem let.

Požar na morju. V Kanalu v Londonu se je na velikem oceanskem parniku vnel velik požar. Rešilni parniki so že odpluli na lice mesta.

Požig. V Inomostu je bil aretiran hotelir Kryer, lastnik hotela »Skolastika« v Lani, ker je na sumu, da je svoj hotel sam zažgal. Zaprl so tudi njegovega brata.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

*** Najbogatejša žena na Dunaju** je tulka. Imenuje se Ponfield in je soproga novega ameriškega veleposlanika. Njen oče, gospod Weichtman iz Filadelfije ji je zapustil 350 milijonov kron. Obresti tega velikankega premoženja, zelo dobro naloženega, neso letno sedemnajst

in pol milijona kron, od katerih dobi država Pensilvanija 1,225.000 kron, tako da ostane gospe veleposlanika letno čez šestnajst milijonov kron. Tudi njen soprog je zelo bogat. Združene Države si izbirajo za poslanike svoje največje bogataše, da bi mogli dostojno zastopati Ameriko.

Svetoven mojster na polju ženitve je, kakor poroča sodruznik »Lombardije« ameriški igralec Lester Lawrence, ki je dosegel oni častni naslov s tem, da se je enajstkrat oženil in vselej, kakor pravi pod prisego, s čiste, neegoistične, ognjene ljubezni. Šele pred nekaj dnevi je peljal Lester Lawrence zopet zelo lepo mlado mis k oltarju in ta novica je zadovoljila njegove sorodnike in njegove prijatelje. Vsi so namreč silno skrbeli, ker je bil Lester Lawrence sedaj osem let že vdovec. Pred tem velikim odmorom je trajal njegov samski stan navadno samo nekaj mesecev; da, nekoč se je oženil že osmi dan po ločitvi s prejšnjo ženo. Lester Lawrence bi se lahko imenoval tudi svetoven mojster, kar se tiče ločitve, zakaj dal se je že desetkrat ločiti in vse njegove prejšnje žene so še žive in bi lahko ustanovile društvo bivših žen Lestra, Lawrence, umetnika, kar se tiče ženitve in ločitve.

*** Rimska nagrada za najboljšo opero.** V Rimu je bila letos razpisana nagrada za najboljšo opero. Vloženih je bilo 55 del, nagrado pa je dobila opera »Canossa«, italijanskega skladatelja, Benečana Francesca Malipiera, ki ga je že lani odlikovala akademija sv. Cecilije za njegovo monumentalno simfonijo. Libretto obravnava historično epizodo Henrika IV. in je liričen; prikupljive so v njem zlasti nekatere ljubavne idile, katere napravljajo na poslušalce zelo ugoden utis.

Ljubljana.

— Roman Vodiške Johance izide v par dneh. Za mal denar se bo dobilo po vseh tobakarnah cel roman te Vodiške svetnice. Popisano je vse delovanje Johance od početka do dne, ko so jo odvedli v zapore. Ljudje bodo strmeli, ko bodo brali, na kakšne »čudežne« načine je varala ta kranjska svetnica priproste ljudi. Knjižica je pisana poljudno in skozi in skozi zanimivo: Kako je odšla Johanca od doma, kako je ljubila, kako se je seznanila s čudežnim aparatom v cirkusu itd. itd. Ceno in dan, kedar izide, naznanimo pravočasno.

Naš novi roman! Citatelje »Dneva« opozarjamo že naprej, da sledi tekočemu podlistku, ki se bliža svojemu koncu, **veliki viteški roman**, delo svetovnoznane avtorja »Otroci papeža«, »Ljubimcev beneških«, »V sencih jezuita« in »Hiše Sen-Pola. Novi roman bo v pretresljivi napetosti svojega dejanja in v pestri menjavji veseljih in žalostnih prigodb brezdvomno še prekašal svoje predhodnike, ki so pripravili našemu občinstvu toliko ur zabave in užitka. Citatelji, ki kupujejo list po tobakarnah, pa tudi naročniki naj torej pazijo, da ne zamude začetka, ker bi jim bilo gotovo žal!

— K poročilu o tekmih v Parizu imamo pripomniti še par besedij. Po našem poročilu bi se dalo soditi, da so bili Slovenci zadnji, t. j. peti. V resnici pa so bili za Slovence še Luksemburžani. **Ako pogledamo v vrsti svetovnih narodov Slovence na petem mestu — je to za nas gotovo čast in to mesto je nam priborilo naše Sokolstvo.** Ne gre niti za to, ali so naši sokoli priborili par točk več ali manj priborili so nam peto mesto in dobili drugo nagrado, (v prvem računu procentov se je vrnila napaka.) V Parizu je odmevala »Naprej zastava Slave« in to more polniti vsakega Slovence s ponosom. Žal, da se je sicer premoško poskrbelo za to, da bi se več pisalo o našem narodu. »Journal« n. pr. Slovencev niti ne omenja, ampak piše, da so na petem mestu Luksemburžani. Tu bi bilo treba poiskati naših prijateljev v Parizu, Dems, Leger, ki bi posredovali, da se ob tej priliki izve tudi o nas. Uspehe moramo izrabiti, da povznesemo svoje slovensko ime!

— »Leto 1913.« (Das Jahr 1913.) Pod tem naslovom je izšla pri Teubnerju knjiga, ki daje pregled o važnih dogodkih l. 1913. O naši avstrijski politiki je napisal članek znani Chlumecky. Zanimivo je, da se je v tej knjigi zavzel Chlumecky za — Jugoslovane. Pravi, da je nujno potrebno, da se ugodni gospodarskim in političnim zahtevam avstrijskih Jugoslovanov. Ugodno t. j. v slovenskem smislu je treba rešiti avstro-ogrski spor in hrvaško vprašanje. Tako govori ta avstrijski politik zunanaj. Doma pa dela vlada ravno narobe ker je po njenem mnenju nujno potrebno, d. j. v Avstriji vse narobe — v dobri veri — da je tako za vlado — vse prav.

— V prihodnjem koncertu »Glabene Matice« 23. t. m. bo ljubljansko občinstvo imelo priliko slišati svetovno slavno pevko gospo Valborgo Svärdsström — Werbeck, tako veliko pevko-umetnico, kakoršne od koncerta ruske dvorne operne pevke Gorlenko Doline ni bilo slišati v Ljubljani. Kritike vseh mest, kjer je nastopila jo ne morejo prehvaliti. Kritik časopisa »Politiken« v Kopenhagenu piše: »Umetnica ima po mojem mnenju najlepši, najboljše-nejši in najprožnejši sopran v Skandinaviji. Njegovo donenje se najlažje razume če rečem: strune so iz zlata. Ne poznam sploh glasu, ki bi imel tako zlat zvok in to zlato v glasu ni mrzlo in mrtvo, izzariva in sveti se v naravnem pevskem veselju. Gospa Svärdsström ima popolno čarodejno moč to plemenito kovino obvladati. — Kdo naj govori o pevski umetnosti, o respiraciji in bogved s čem še, če poje ona. Dovolj mi je, da jo slišim, da uživam ta glas, da se veselimo te luči, tega zraka — te velike duše, tega vonja in lepote v njenem petju.« Drug kritik pravi: »Kakor se trudimo, ogniti se superlativno, ne moremo zato, da nas dušila sili pritrđiti mnogim, ki pravijo, da je Valborg Svärdsström največja pevka švedske sedanosti.

— Usposobljenostni izpiti na c. kr. učiteljskiču. Izpiti za meščanske šole sta naredila: Faibnc Franc (slov. in nem. učni jezik), Fischer Ana (nem. učni jezik). Dopolnilni usposobljenostni izpiti za šole s slovenskim učnim jezikom: Lavrič in Zupanc iz verouka z odliko, Kavčič Fel. pl. Zhuber iz francoščine. — Za šole z nemškim učnim jezikom so napravili usposobljenostni izpiti: Czerwony Mar. (z odliko), Erben M., Freiburger J., Hohn, Klauer, Koršič, Lavrič, pl. Zaplas, pl. Liebezeit, pl. Luschin (z odliko), Majcen, Rabitsch (z odliko), S. Schicho Ros. — S slov. in nem. učnim jezikom: gg. kandidatje: Brglez, Črnjač, Janežič, Jarh, Jeras, Jesih, Kavčič, Kernc, Koman, Lapajnar, Minkuš, Peterlin, Podobnikar, Schweiger, Smole, Stenovc, Stojkovič, Škufca, Tori, Vadnjak, Vidic, Vizjak. — Za slov. učni jezik: gg. kandidatje: Blenkuš, Jeretina, Jevnikar. — Gdč. kandidatje s slovenskim in nemškim učnim jezikom. — Andreičič Arch, Bajec, Čelnar, Chladek, Christof, Colnar, Čermelj, Črne, Deleja, Hladnik, Kalinger, S. Kaumar, Kene, Kersnik, Kopitar, Kuchler, Likozar, Mačkovšek, Mandelj, Mencinger, Merhar, Pak, Papler, Paulin, Penko, Pišlar, Podboj, Podlogar, Podobnik, Pouch, Premk, Presker, Pretnar, Rotar, Sepe, Siegmund, Sirknik, Soss, Strašek, Suher (z odliko), Šavnik, Sinkovec, Sketelj, Trdina, Tušar (z odliko za nemške šole), Urbančič, Vrbic, Vranič, Weiß, Završan, Zure, Zirovnik, Grom, Sorko, Lindtner, — S slovenskim učnim jezikom: gdč. Seme, Zupan.

— Slovenska Sokolska Zveza. II. uradni izkaz daril in denarnih zbirk, ki jih je prejela »Slov. Sokolska Zveza« v namestito odkupa cvetkov povodom prepovedi sokolskega cvetličnega dne. Darovali odnosno nabrali so p. n. gg.: rodoljubi iz »cumfne gase« v Ribnici 14.50 K, Sokol Braslovče 38.20 K, Braslovčani ob odhodnici g. dr. Koruna nabrali 17 K, A. Poula Novomesto 26 K nabralo, stalno omizje pri Mraku 50 K, osebje narodne tverde 26.10 K, omizje pri »Roži« 30 K, uradniki drž. železnice v Siški 10 K, Sokol Mokronog 50 K nabrano, Leopold Kافتan, Semič 6.50 K nabrano, Slava Klobučar in Marija Pirc 160.70 K prva zbirka, novomeški telovadec 14.42 K, Anica Sever 20.44 K nabrano med telovadkijami, vadiateljski zbor »Gorenjske Sokol. Zveze« 26.20 K, I. Klinc, Črnomelj 7.70 K, buzetški narodnjaki 30 K, I. Oblak, Vrhnika 20 K, L. Jak, nabral 5 K, kegljaški klub »Špincič« 6.50 K, Sokol Ljutomer 10 K, cvetlični dan Sokola v Siški prinesel je 260.37 K, A. Palečka, Gorenjavas 32 K nabrano, J. Drakler Kamnik 10 K, A. Kraigher, Dol. Logatec 4 K, Zadnjič izkazanih 817.85 K, danes 1005.63 K, skupaj 1823.48 K. Zvezino predsedstvo izreka tem potom vsem prav iskreno zahvalo in kliče »na zdar!« Priporočamo se za nadaljne prispevke. Za predsedstvo: dr. I. Oražem, starosta, L. Dermelj, blagajnik.

— Pouk o pevski teoriji. Pevsko društvo »Slavec« otvori v nedeljo dne 23. t. m. ob pol 11. uri dopolne pouk o pevski teoriji v društvenih prostorih v »Nar. domu« (I. nadstropje levo). Pouk se vrši za dame in gospe. Vabimo vse one, ki se žele v tem oziru naobraziti, da se osebno prijavijo v četrtek zvečer od 8.—9. ure zvečer istotam.

— Izkaz posredovalce slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 3 knjigovodje, 1 korespondent, 1 potnik, 10 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 3 pomočniki šnečerijske stroke, 2 kontorni-

stinji, 8 prodajalk, 4 učenci, 2 učenci. — Službe išče: 4 knjigovodje, 2 korespondenta, 5 kontoristov, 4 poslovodje, 3 potniki, 8 skladiščnikov, 23 pomočnikov mešane stroke, 7 pomočnikov železniške stroke, 10 pomočnikov manufakturne stroke, 15 pomočnikov špecerijske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 15 kontoristov, 18 blagajničark, 26 prodajalk, 6 učencev in 4 učence. — Posredovalnica posluje za delodajalce, člane društva, učence in učence brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

— V kavarni Evropa je danes zvečer koncert Ljubljanskega društvenega orkestra. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

— Zblaznel mož napadel ženo z nožem. V Spodnji Šiški je pred večerajšnjim nenadoma zblaznel čevljarški pomočnik Frakelj. Mož je zagrabil nož in svojo ženo strahovito obdelal z nožem po celem telesu in glavi. Policija je prišla moža in ga odpeljala v blaznico, ženo so pa odpeljali v bolnišnico.

— C. kr. policijsko ravateljstvo razglasuje, da je Čevljarska ulica, katera je bila vsled demolaranja Obrezove hiše popolnoma zaprta, sedaj za pešce zopet prosta.

— V mestni klavnici v Ljubljani so zaklali od 2. novembra do 9. novembra 82 volov, 3 bika, 10 krav, 294 prašičev, 145 telet, 14 koštrunov in 17 kozličev. Upeljali so 464 kg mesa, 17 zaklanih telet in 4 zaklane kozličke.

— Umrli so: Marija Hočevar, dnarica, 38 let. — Franc Kosefi, delavec, 38 let. — Josip Schimek, c. in kr. ognjičar top. polka št. 7. — Marija Petrič, strežnica, 65 let. — Peter Zagar, lajnar, 30 let. — Božidar Šefic, sin zidarskega pomočnika, 7 dni. — Mihael Lesjak, bivši izvošček, 68 let.

— Maksov klubuk je dobra humoreska. Danes zadnji dan kriminalne drame »Živ in mrtev«, katera ima vsled velike napetosti in vznepajoče vsebine veliko privlačno silo. Jutri »Strupena kača«. Drugi tedn bo igral slavni traged Bassermann glavno vlogo v filmu »Kralj«. Gniljivo do solz.

— Lotreliske številke. Trst: 85, 17, 54, 81, 90.

Trnjeva pot nevarnega vlomilca.

Pri izvrševanju »poklica« vjet. Noč 9. t. m. je vlomilec Koren s svojima dvema tovarišema uporabil za to, da bi si nabral nekaj sredstev za prezimovanje. Šli so fantje in so vlomili v draždansko konsumno društvo in se spravili na blagajno. Pri tem bogu nedopadljivi delu so jih zazpazili policaji. Ko so vlomilci zapazili, da je po »incognitu«, so jo ubrali — policaji pa za njimi.

Beg in lov. Po draždanskih ulicah pa beg ni posebno lahek. Ulice so ravne in široke; bežiš, bežiš in naenkrat se lahko znajdeš v rokavi in objetu policajev. To pot se je beg in lov vršil tako-le: Vlomilci beže, policaji za njimi; vlomilci streljajo na policaje, policaji se za to ne brigajo, beže za njimi in ker so bili bolj hitri, se jim je posrečilo enega vjeti.

Josip Banck. Ko so ga vprašali, kdo je, je samozavestno odgovoril, da je Josip Banck. Najbrže je mislil: Ker imam že večkrat z bankami opravka, se bom pa Banck pisal, pa bo. Toda policaje ni prepračil.

Koren. Kmalu je prišlo na dan, da je vlomilec znan in priznan Koren, ključavničarski pomočnik, po izvrševanju obrti — vlomilec iz Trsta. Svojih tovarišev ni hotel izdati in je pravil, da ne ve, kdo so. No, policija je šla in povprašala, kje je Banck prejšnjo noč prešpal in res je dognala, da je spal v nekem hotelu še z dvema drugima fantoma, ki sta se podpisala kot Nemetz in Korn z Dunaja.

Drugi vlomilec vjet.

S sodelovanjem dunajske policije so nato ugotovili, da sta bila to dva znana, že večkrat kaznovana vlomilca: pekovski pomočnik Ivan Nemeč in pomožni delavec Karl Solar. Solarja je policija izsledila in prišla 15. t. m. na Češkem. Sprva je tajil, da bi kaj vedel o Korenu in vlogu v Draždanih, končno je pa vse priznal in bil 16. t. m. izročen deželnemu sodišču. Nemtza še iščejo.

Iz zgodovine in životopisa priznanega vlomilca.

Vrnimo se h Korenu. Kje je »deloval« in kaj je vse storil oziroma dosegel ter kakšno plačilo mu je bilo odmerjeno za bogu nedopadljivi

ve čine. Poslušajmo, kaj pripoveduje o njem policijska kronika: Koren je eden najnevarnejših vlomilcev. Dne 18. januarja 1908. je na Dunaju izvršil uboj; v preparu je zabodel gostilničarja Mexnerja. Obsojen je bil na 5 let težke ječe. Medtem, ko je Koren osedel svojo kazen v Steinu, je pa varnostni urad nadaljeval svoja poizvedovanja o njem, ker je smilil, da bi znal biti Koren kolodvodja one vlomilske družbe, ki je pozimi 1907 do 1908 tako živahno delovala v Trstu in v Ljubljani. Oktobra leta 1908. se je Korenu posrečilo uiti iz šteinske ječe. Že par dni nato ga je opazil poljski čuvaj Buliž. Hotel ga je pobiti s kamnom. Koren je kakor besen bil okrog sebe in še le s strelom iz puške ga je toliko oplašil, da ga je zmagal. Marca 1909. je Koren stal pred tržaškimi porotniki radi vlovov v Trstu in v Ljubljani; toda dokazov za njegovo krivdo je manjkalo in zato je bil oproščen. Poslali so ga nazaj v Stein, kjer je letos presedel svojo kazen, nato pa je moral takoj k vojakom, to je k 97. pešpolku v Trst. Od tu je pobegnil 6. septembra letos in se takoj zopet posvetil vlomilskemu poklicu, kakor dokazuje dogodek v Draždanih. Pot njegova pelje v ječo in iz ječe preko vlomljene blagajne zopet v ječo, dokler ne omagajo njegove moči. Policiji in drugim varnostnim organom bo ostal v dolgotrajnem spominu brez priporočila.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

PRESTOLNI GOVOR. Dunaj, 19. novemb. S. Po nagovoru predsednika dr. Leo-ta je cesar dejal:

»Jaz sprejemam zagotovilo zvestobe in vdanosti, ki ste jo pravkar name naslonili, s toplo hvaležnostjo in odkritosrčnim zadoščenjem.

Vojni zapletitaji na Balkanu, s kojih izbruhom se je vaša pozornost ob priliki zadnjega delegacijskega zasedanja bavila, so s koncem druge balkanske vojske zaključeni.

Tekom krize so bila prizadevanja moje vlade na to obrnjena, da se politični in gospodarski interesi monarhije obvarujejo škode in da se položaj na bližnjem vzhodu kolikormogoče konsolidira.

Spricho velikega pomena, ki je ima Jadransko morje kot edini izhod naše prekomorske trgovine za monarhijo, je moja vlada obračala posebno pozornost na rešitev albanskega vprašanja.

V popolnem sporazumu z zvezno italijansko vlado smo na londonski poslaniški konferenci sprožili ustanovitev samostojne kneževine Albanie in se nam je posrečilo dobiti za to pritrditve in podporo veselih.

Naše razmerje do vseh veselih je trajno prijateljsko.

V resnem času se je zveza, ki nas v blagor naših narodov že več desetletij združuje z nemško državo in Italijo, zopet izkazala kot trden varuh evropskega mira. Nedavni obisk nemškega cesarja na Dunaju, ki me je zelo razveselil, vnovič sprčuje tesno prijateljsko zvezo, ki obstoja med nami in Nemčijo.

Redni polletni budget vojne uprave se giblje v normalnem okviru. Povišana vojna pripravnost lanske zimo je povzročila znatne izdatke, ki so vam predloženi kot nadzachteve. Priporočam vam jih, da se v svoji preizkušeni patriotični požrtvovalnosti nanje ozirate.

V najzvestejšem izpolnjevanju svojih dolžnosti je moja oborožena sila težavno nalogo, ki se je kot posledica resnih dogodkov na Balkanu stavila nanjo, v težavnih razmerah izvršila v mojo popolno zadovoljnost. Opirajoči se na preizkušeno pripravljenost armade, vojne mornarice in obeh deželnih bramb, je bilo moji vladi mogoče, da je cilje, katere je zasledovala, uveljavila z mirnimi sredstvi.

Kljub vojnim dogodkom v sosednjih deželah se kulturno in gospodarsko napredovanje Bosne in Hercegovine ni motilo. Sprejete železniške postave od strani bosensko-hercegovskega sabora, ki ima namen obema državam dati nujno potrebne prometne zveze, tvori dokaz zrelega razumevanja, ki je ima ta ljudski zastop za velike interese monarhije.

Računajoč na vašo uvidnost in patriotično vnemo, vas prisrčno pozdravljam.

BERCHTOLDOV EKSPOZE.

Dunaj, 19. novembra. V svojem ekspoziju — ki ga je grof Berchtold počel na avstrijskim državnikom — je omenjal postanek

balkanske vojne, stališče Avstrije v tej vojni. Politika ni bila ekspanzivna, toda braniti so se morali interesi monarhije na Jadranskem morju, kar se je napravilo z ustanovitvijo Albanije. Svoje interese je branila Avstrija na miren način. Nato je prešel grof Berchtold na drugo balkansko vojno in na Bukareški mir, ki ni razrešil naloge, ki si so jo stavili Balkanci v začetku vojne. Grof si je na to zaigral na moralistično steno, ki mu kaj malo pristoja ter potožil, da je precejšen del naroda bilo odrgano od lastnega državnega telesa in podvrženo politično tuji državi. Izrazil je pa svoje veselje nad tem, da je v Bukareškem miru posrečilo Rumuniji vse doseči, k čemu ni še ni pripomogla avstrijska pomoč v Petrogradu. In ker so rumuni dobili več tisoč Bolgarov pod se — pa Berchtold izraža svoje veselje nad rumunskim vspehom, dasiravno preje jadikuje, da je bil velik del naroda podvržen tuji državi, tedaj je jasno, da ga boli le to, da je prišla Macedonija pod Srbijo. Govori dalje o odnošajih med veseljami; z Rusijo je odnošaj čisto dober. Napram balkanskim državam bomo prijateljski, kakor smo bili itd., ter omenja, da bo za razmerje napram Srbiji, ki mora sama podati dokaz, da hoče dobrih odnošajev — kajti mi, Berchtold, smo dokazov za dobre odnošaje že dosti podali — najboljši doma: notranja politična konsolidacija in vojaška pripravljenost. In tako je šla lepa pesem naprej.

POGAJANJA MED BOLGARIJO IN TURČIJO.

Carigrad, 19. novembra. Danes so se začela trgovinska pogajanja med Bolgarijo in Turčijo.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Dunaj, 19. novembra. Odločitev o pogajanjih med Poljaki in Rusini bo v torek ali soboto. Vendar je gotova stvar, da pride do kompromisa.

Odgovorni urednik Radivo Koren. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisemeni vprašanem je priložiti znakom 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, shrambe in drvarnice se odda s 1. decembrom. Poizve se v »Prvi anončni pisarni«. 1133-3

Tovarna pianinov Anton Pečar, Trst ulica Farneto šte. 42.

izdeluje po naročilu planine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovjšem lastnoizumljenem modelu dosegle vsepovsod najboljše sloves. Priporočam se slav. učiteljstvu, preč. duhovščini i. dr. veleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako ugaševanje in pravljanje glasbenih instrumentov.

!! Čudovito po ceni !! 710 kosov za samo K 3-75.

Krasna pozlačena, 36 ur idoče precizjska Anker-ura z lepo verižico, gre natančno s 3letno garancijo, 1 kos svileni kravata za gospode, 1 kravatina igla iz bele masivne pale, garantirano nezlomljiva, 3 kosi finih žepnih robcov, 1 prstan za gospode z imit. dragim kamnom, 1 cevka za smodke, imit. jantar, 1 krasno žepno toaletno zrcalo, momentni fotograf, 1 fini zobotrebec iz 4 delov, 1 damska broša novost, 1 par gumbov za manšete double-zlato »Ideal« s patentno zaklopko, 1 krasen album za slike, obstoječ iz raznih najlepših slik sveta, ki se za nje vsak zanima, 1 krasni damski vratni koljé iz orientalsk. biserov, belo, nerazlomljivo, 20 finih korespondenčnih predmetov in še 610 raznih predmetov, ki so v hiši zelo potrebni, vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja le K 3-75. Pošilja po povzetju eksportna trgovina „Lionore“.

F. Windisch, Krakau šte. M/22. NB. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Zimsko perilo

volnene srajce, spodnje majice in hlače, pleteni telovniki, nogavice, dokolenice, rokavice, gamaše, hožuhovinaste čepice, snežne čepice, ščitnike, kolenogrele, trebuhogrele, žilogrele in druge predmete za gospode

priporoča modna trgovina za gospode:

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Slovinci! Spominjajte se naše prekornistue Ciril in Metodove šolske družbe!

Slamnikarice Muller & Wörmle nasl.

toyarna za damske slamnike in klobuke, Monakovo (Bavarsko) išče takoj

:: 20 izurjenih slamnikaric ob najvišji plači. ::

Vožnja tja in nazaj se povrne. Predstaviti se je takoj pri ravnatelju Evg. Meier-ju v Ljubljani, hotel „Slon“.

POZOR! 10 krasnih predmetov K 3-95 i. s. 1 krasna prima pozlačena, 36 ur

natančno idoča ura, najnovejša pariška oblika, z 3letno garancijo, 1 prima pozlačena verižica, najnovejša oblika, 1 prstan za gospode in 1 prstan za dame, amerik pozlačen double, 2 uhana pozlačena z kameni, 2 manšetna gumba, novejša moderna oblika, amerikan, double patent, 1 broška in 1 kravatina igla, najnovejša oblika, prima pozlačena. — Vsi predmeti so od 18. kar. zlata neločljivi in stanejo skupno K 3-95, po povzetju od

G. SEIDEL, Krakau (Oest.) Miodowa 15.

Pri naročilu 2 garnitur, t. j. 20 predmetov, se priloži krasna damska verižica amerik double. Zajedno razpošiljam 1 kos 14. kar. zlati prstan, zajamčeno za gospode ali dame, najnovejša oblika, z dijamantnim kamnom obrobljen za K 4-50 — 3 kosi K 12-50. Zamenjava dovoljena, tudi denar nazaj.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Lovski

klobuki, čepice - pletene telovnike sviterje, gamaše, dokolenice - - - - - nogavice rokavice - - - - - nahrbtnike i. t. d.

Specijalna modna in športna trgovina za : gospode in dečke :

J.Kette

Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Našim stalnim in en-gros odjemalcem — oddajamo nepremočljive pelerine najboljše vrste pod lastno ceno samo do novega leta. Dežne plašče v vseh barvah in velikostih po najnižjih cenah. priporoča Angleško skladišče oblek O. Bernetović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.